

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-6797164
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
16/04/2025

7/25799

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 24.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602995 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan UZ tarafından tevcih edilen 7/25799 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek' te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:F72493FD-F7CF-4EF9-9593-BA64D0443BA7

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi için:soruongesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN RIDVAN UZ'UN

7/25799 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Sanayileşme, ülkelerin ekonomik büyümesini ve kalkınmasını doğrudan etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Türkiye sanayisi, üretim kapasitesi ve ihracat potansiyeli açısından güçlü bir konumda bulunmasına rağmen, son yıllarda istihdam ve nitelikli ara eleman eksikliği nedeniyle ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sanayiciler, üretim süreçlerinde vasıflı iş gücü eksikliği, çalışma şartlarının cazip olmaması nedeniyle iş gücünün sanayiye yönelmemesi ve mesleki eğitim ile sanayi arasındaki kopukluk gibi temel sorunlarla mücadele etmektedir. Özellikle imalat, makine, otomotiv, inşaat ve enerji sektörlerinde ara eleman eksikliği üretim süreçlerini yavaşlatmakta ve ülkemizin rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Türkiye'de 600 binin üzerinde ara eleman açığı bulunduğu tahmin edilmekte olup, bu eksiklik birçok sektörde üretim kapasitesinin tam verimle kullanılmasını engellemektedir. Sanayi sektörünün en çok ihtiyaç duyduğu meslek grupları arasında CNC operatörleri, elektrik teknisyenleri, kaynak ustaları, otomotiv bakım teknisyenleri ve makine teknisyenleri gibi teknik personeller yer almaktadır. Ancak, iş gücü piyasasında bu alanda yetişmiş nitelikli eleman bulunamaması sanayi sektörünün büyümesini yavaşlatmaktadır.

OECD verilerine göre, Türkiye'de 18-24 yaş arasındaki gençlerin %31,1'i ne eğitimde ne de istihdamda yer almaktadır. Bu oran, OECD ortalamasının (%13,7) iki katından fazladır. Genç işsizlik oranının yüksek olması, eğitim ve iş gücü piyasası arasındaki dengesizliği ortaya koymaktadır. Sanayinin iş gücüne olan ihtiyacına rağmen, gençler sanayi sektöründe çalışmayı tercih etmemekte ve hizmet sektörüne ya da yurt dışına yönelmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

Soru 1- Türkiye genelinde sanayi sektöründe ara eleman eksikliğinin giderilmesi için yürütülen mevcut projeler nelerdir?

Soru 2- Meslek liselerinin sanayi sektörüne daha fazla entegre edilmesi için yeni bir teşvik veya reform çalışması planlanmakta mıdır?

Soru 3- Sanayi sektöründe çalışacak gençlerin, yurt dışına göçünü önlemek adına çalışma koşullarının iyileştirilmesine ve maaş politikalarının düzenlenmesine yönelik bir devlet desteği veya teşvik mekanizması planlanmakta mıdır?

Soru 4- Mesleki eğitime ilgiyi artırmak için öğrencilere burs, vergi indirimi ve sosyal haklar gibi destekler verilmesi düşünülmekte midir?

Soru 5- Sanayi ve teknoloji alanında faaliyet gösteren firmalar ile meslek liseleri arasında iş birliğini artırmaya yönelik yeni düzenlemeler yapılacak mıdır?

Soru 6- Son 5 yıl içinde sanayi sektöründe ara eleman ihtiyacına yönelik yapılan araştırmalar ve bu alandaki eksiklikleri gidermek için önerilen politikalar nelerdir?

Soru 7- Türkiye'nin sanayi sektöründe uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla, nitelikli iş gücü yetiştirmek için planlanan yeni projeler var mıdır?

CEVAPLAR:

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi amacıyla Onikinci Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Orta Vadeli Program ve MEB Stratejik Planı (2024-2028) doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimde yeni bir vizyon oluşturulması için hazırlanan “Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi”, 10.8.2024 tarih ve 32628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2024/10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi’ni müteakiben 12.8.2024 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Bakanlık internet sitesinde de yayımlanmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesinde “Mesleki ve Teknik Eğitimde Gelecek Perspektifi ve Yapılacak Çalışmalar” başlığı altında; mesleki ve teknik eğitime erişim, mesleki ve teknik eğitimde iyileştirme, mesleki ve teknik eğitim ile istihdama hazırlık olmak üzere üç ana tema altında 74 strateji yer almaktadır. Belgede yer alan politika ve stratejiler çerçevesindeki çalışmalar, Bakanlığımız dâhil olmak üzere, aralarında ÇSGB, MYK, İŞKUR, MEB, YÖK, TOBB, TESK, HMB, Ticaret Bakanlığı, Meslek Kuruluşları, OSBÜK ve KOSGEB’in de bulunduğu çok sayıda kurum ve kuruluşun iş birliği ve Millî Eğitim Bakanlığı’nın koordinatörlüğünde titizlikle yürütülmektedir.

Sanayi işgücü faaliyetleri, Bakanlığımızca yeni açıklanan 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi’nin de ana eksenlerinden birini oluşturmaktadır. Nitekim bu husus, stratejinin “Amaç 5: İmalat sanayiinin verimlilik, kapasite ve ölçek sorunlarını çözmek; kriz ve şoklara karşı dayanıklılığı artırmak” bölümü kapsamındaki “Sanayide Kapsayıcı İstihdam ve Beceri Uyumu” başlıklı kısmında detaylandırılmaktadır. Ayrıca, bu bağlamdaki hedeflerimizden birisi de; sanayi kesiminin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştirecek meslek liselerini barındıran sanayi ve teknoloji kolejlerinin kurulmasıdır.

Bakanlığımızca, iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun mesleki ve teknik eğitimin verilmesi ve eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi yönünde bugüne kadar yoğun çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, bazı OSB’lerde bulunan mesleki eğitim okul/kurumlarının kapasitelerinin geliştirilmesi ve/veya yeni meslek liselerinin kurulmasının hızla yaygınlaştırılması amaçlarıyla, ilki 2012 ikincisi de 2017 yılında olmak üzere Mesleki Eğitim İşbirliği Protokolleri imzalanmıştır.

Ayrıca, sanayi sektörünün nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak ve genç istihdamını geliştirmek amacıyla MEB ile ortak geliştirilen bir diğer proje çerçevesinde 2021 yılında “Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü” imza altına alınmıştır. Bu Protokol kapsamında 81 ilimizde bulunan 254 Sanayi bölgesinin hepsinde Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) Mesleki Eğitim Merkezi İrtibat Büroları kurularak bunların tamamı en az bir mesleki ve teknik Anadolu Lisesi ya da mesleki eğitim merkeziyle eşleştirilmiştir. Söz konusu mesleki eğitim merkezlerinde kayıtlı öğrenci sayısı güncel rakamlarla yaklaşık 135 bin civarındadır. Bu model ile mesleki eğitim merkezlerimizin cazibesi artarken, mesleki eğitim ile özel sektör arasında kurulan güçlü bağ sayesinde “nitelikli eleman bulma” sorununun da ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

OSB'lerimizde hâlihazırda 50 adet Özel Meslek Lisesi, 35 adet Devlet Meslek Lisesi olmak üzere toplam 85 adet Meslek Lisesi, 23 adet Meslek Yüksekokulu bulunmakta olup, talepte bulunulması durumunda OSB'lerin kuracağı Meslek Lisesi inşaatları için Bakanlığımızca kredi desteği sağlanmaktadır.

Sanayi sektöründe firmalar ile meslek liseleri arasında iş birliğinin artırılması, nitelikli iş gücü yetiştirilmesi ve ara eleman eksikliğinin giderilmesi için Bakanlığımızca yürütülen projeler arasında; Sektör Kampüste Programı, Milli Teknoloji Uzmanlık Programları, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) ve TEKNOFEST yarışmaları da bulunmaktadır.

Bunlardan, 2022 yılında hayata geçirilen ve hâlihazırda lisans 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin faydalandığı "Sektör Kampüste" Programı'nın önümüzdeki dönemlerde genişletilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir. Sektörlerin ihtiyaç duyduğu yetkinliklerle donatılmış gençleri yetiştirmek amacıyla üniversite öğrencilerine doğrudan sektör temsilcileri tarafından kredili dersler verilen bu program kapsamında bugüne kadar 600'ün üzerinde ders ile 16.000'in üzerinde öğrencimize ulaşılmıştır.

Ayrıca, Milli Teknoloji Akademisi çatısı faaliyetleri çerçevesinde Yapay Zekâ, Otonom Sürüş Teknolojileri ve Çip Tasarımı gibi stratejik alanlarda "Milli Teknoloji Uzmanlık Programları" başlatılmıştır. 2024-2025 döneminde bu üç öncelikli alanda toplam 2.500 genç yetenek temel eğitime kabul edilmiş olup bu safhayı başarıyla tamamlayan 1.204 öğrencimiz uzmanlık eğitimine geçiş yapmıştır.

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) kapsamında ise; CNC, kaynakçılık, otomotiv, makine, metal, araç tamiri, elektrikli araç bakımı, mobilya imalatı, elektrik-elektronik eğitimleri, plastik sanayi, kablo gruplama, PVC tasarım alanlarında sağlanan mesleki eğitimlerle sanayimizin ara eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik 45 proje gerçekleştirilmiştir. Söz konusu projelerin 2025 fiyatlarıyla toplam destek tutarı 322,8 milyon TL, yararlanıcıların eş finansman katkılarıyla birlikte toplam proje bütçeleri ise 433,7 milyon TL'dir.